

บทที่ 5

การประเมินผลการสอนโดยผู้สอน

การประเมินผลตนเองเป็นบทบาทสำคัญมากในการประเมินผลการสอน การประเมินผลตนเองจะเป็นข้อมูลเพิ่มเติมให้ผู้บริหารสามารถบริหารและปรับปรุงประสิทธิภาพทางด้านการสอนได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ได้ การประเมินผลตนเองมีประโยชน์โดยตรงในการที่จะช่วยให้ผู้สอนสามารถปรับปรุงการสอนของตนได้ตรงจุด

เนื้อหา

เนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับการประเมินผลการสอนโดยผู้สอน มีรายละเอียดที่จะกล่าวถึงดังนี้
เนื้อหาที่

- 5.1 แบบจัดอันดับคุณภาพตนเอง (Self - Rating Forms)
- 5.2 การรายงานด้วยตนเอง (Self - Reports)
- 5.3 คู่มือสำหรับศึกษาด้วยตนเอง (Self - Study Materials)
- 5.4 ข้อมูลป้อนกลับจากวิดีโอเทป และการสอนแบบจุลภาค (Vidiotape and Microteaching)

สาระสำคัญ

1. เครื่องมือสำหรับใช้ในการประเมินผลการสอนด้วยตนเองที่นิยมใช้กันมาก ได้แก่ แบบจัดอันดับคุณภาพตนเอง การรายงานด้วยตนเอง คู่มือศึกษาด้วยตนเอง ข้อมูลป้อนกลับจากวิดีโอเทป และการสอนแบบจุลภาค
2. ผลที่ได้จากการจัดอันดับคุณภาพการสอนด้วยตนเอง จะช่วยทำให้ผู้สอนแปลผลที่ได้จากการประเมินโดยผู้เรียนได้ชัดเจน และถูกต้องมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เมื่อผู้อ่านศึกษาเนื้อหาบทที่ 5 จบแล้ว ควรจะมีความสามารถดังนี้

1. รู้จักรูปแบบต่าง ๆ ของการประเมินผลการสอนด้วยตนเอง
2. บอกจุดเด่น-จุดด้อยของแบบประเมินผลการสอนด้วยตนเองได้

3. ตัดสินใจเลือกใช้แบบประเมินผลตนเองที่เหมาะสมได้

ขอให้พิจารณาดู แบบทดสอบก่อนเรียน ซึ่งอยู่ตอนท้ายของเนื้อหาบทที่ 5 ก่อน
แล้วจึงศึกษารายละเอียดของเนื้อหาบทที่ 5

เนื้อหาที่ 5.1

แบบจัดอันดับคุณภาพตนเอง

แบบจัดอันดับคุณภาพตนเองเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์มากที่สุดสำหรับใช้เพื่อนำผลมาปรับปรุงการสอนเพื่อเทียบกับเครื่องมือประเมินผลชนิดอื่น ๆ เช่น แบบจัดอันดับคุณภาพโดยผู้เรียน หรือ ผลการเรียนของผู้เรียน ผลที่ได้จากการจัดอันดับคุณภาพการสอนด้วยตนเองจะช่วยเสริมให้ผู้สอนแปลผลที่ได้จากการประเมินโดยผู้เรียนได้ชัดเจนและถูกต้องมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้สอนมีมโนทัศน์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการสอน และยังช่วยกระตุ้นให้ผู้สอนทำการตรวจสอบและประเมินผลการสอนของตนเองต่อไป

งานวิจัยเกี่ยวข้องกับความเที่ยงตรงของการจัดอันดับคุณภาพของการสอนด้วยตนเองมีค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดคันดับคุณภาพการสอนโดยผู้เรียนมีรายงานการวิจัยหลายฉบับแสดงให้เห็นว่าผลการจัดอันดับคุณภาพการสอนด้วยตนเองของสอดคล้องเพียงเล็กน้อยกับอันดับคุณภาพของการสอนที่จัดโดยผู้เรียน เพื่อนร่วมงาน และผู้บริหาร (Centra, 1972) คล้าย และเบลล์คเมอร์น (Clark and Blackburn, 1971) และเซ็นตรา (Centra, 1973) รายงานว่า สหสมพันธ์ระหว่างอันดับคุณภาพของการสอนที่จัดโดยผู้สอน และโดยผู้เรียนมีค่าเท่ากับ 0.20 นอกจากนี้ คล้าย และแบลคเบอร์นยังรายงานเพิ่มเติมอีกว่าสหสมพันธ์ระหว่างอันดับคุณภาพของการสอนที่จัดโดยผู้สอนและเพื่อนร่วมงานมีค่า 0.28 แต่ในทางกลับกันค่าสหสมพันธ์ระหว่างอันดับที่จัดโดยผู้เรียนกับเพื่อนร่วมงานกลับมีค่าสูงถึง 0.70 มีงานวิจัยหลายฉบับรายงานยืนยันว่า การจัดอันดับของตัวผู้สอนเองเมื่อเทียบกับผู้สอนคนอื่น ๆ มีความสอดคล้องกับอันดับที่ผู้สอนได้จากการจัดอันดับ โดยผู้เรียนและโดยเพื่อนร่วมงาน มากกว่าความสอดคล้องของผลที่ได้จากการจัดอันดับคุณภาพการสอนด้วยตนเอง เมื่อเทียบกับอันดับคุณภาพที่ถูกจัดโดยผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน (Maslow and Zimmerman, 1956; Murray, 1972; Blackburn and Clark, 1975; and Doyle and Crichton, 1978)

การจัดอันดับคุณภาพตนเองจะมีประโยชน์มากถ้านำมาใช้คู่ไปกับ และแปลผลร่วมกับแหล่งข้อมูลอื่น เช่น การจัดอันดับคุณภาพโดยผู้เรียน ผลการเรียนของผู้เรียน และข้อมูลป้อนกลับจากวิดีโอเทป

ตัวอย่างแบบจัดอันดับคุณภาพการสอนด้วยตนเอง

วิชา.....ผู้สอน.....
ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....วันที่ประเมิน.....

คำชี้แจง : การประเมินผลการสอนด้วยตัวอาจารย์เองจะช่วยให้มีการปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยประเมินการสอนของอาจารย์องจากแบบฟอร์มข้างล่างนี้ โดยขึ้นเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เหมาะสม

ข้อความที่ประเมิน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ร้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ท่านใช้เวลาในการเตรียมการบรรยายล่วงหน้า					
2. ท่านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่บรรยาย					
3. ท่านให้ความสนใจและเป็นกันเองกับผู้เรียน					
4. ท่านยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน					
5. ท่านให้เวลาผู้เรียนซักถามปัญหานอกเวลา					
6. ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามในเวลาเรียน					
7. กิจกรรมการสอนของท่านสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชาที่สอน					
8. ท่านกำหนดจุดประสงค์ของการสอนวิชานี้ไว้ชัดเจน					
9. ตำราที่ท่านใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชานี้มีความเหมาะสม					
10. ท่านได้ประยุกต์สิ่งที่สอนเข้ากับสภาพสังคม					

ข้อความที่ประเมิน	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
11. ท่านส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิด ริเริ่ม					
12. ท่านแจ้งเกณฑ์การประเมินผล ล่วงหน้า					
13. ข้อสอบวิชานี้สอดคล้องกับวัตถุ ประสงค์ของวิชา					
14. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ วิธีประเมินผล					
15. ท่านประเมินผลอย่างยุติธรรม					
16. สิ่งอื่น ๆ ที่ต้องการบันทึก.....					

ในการถือผู้สอนต้องการจะนำผลที่ได้จากการจัดอันดับคุณภาพการสอนด้วยตนเองไป
แปลผลเปรียบเทียบกับการจัดอันดับคุณภาพการสอนโดยผู้เรียนนั้น ข้อความที่มีอยู่ในแบบจัดอันดับ
คุณภาพทั้งโดยตัวผู้สอนเอง และโดยตัวผู้เรียนจะต้องสอดคล้องกันดังตัวอย่างแบบประเมินผลตนเอง
ของอาจารย์ และแบบประเมินผลการสอนโดยนักศึกษาของภาควิชาสรีวิทยา คณะเภสัชศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล ดังนี้

ภาควิชาสรีวิทยา

แบบฟอร์มการประเมินผลตนของอาจารย์ 01

วิชา/หัวข้อเรื่อง..... ผู้สอน.....
ภาคต้น/ปลาย..... ปีการศึกษา..... วันที่ประเมิน.....

การประเมินผลการสอนด้วยตัวอาจารย์เองจะช่วยให้มีการปรับปรุงการสอนให้มี
ประสิทธิภาพได้มากขึ้น ขอให้อาจารย์ประเมินการสอนของอาจารย์เองจากแบบฟอร์มข้างล่างนี้
โดยการเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่เหมาะสม

การดำเนินการสอน

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านได้ใช้เวลาในการเตรียมการสอนวิชานี้					
2. วิชานี้ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ชัดเจน					
3. กิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้					
4. การเสนอเนื้อหาเป็นไปอย่าง มีขั้นตอนและต่อเนื่อง					
5. การดำเนินการสอนสนุกและ น่าสนใจ					
6. เนื้อหาที่สอนใหม่และทันสมัย					
7. ท่านได้ประยุกต์สิ่งที่สอนเข้ากับ สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม					
8. ส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิด ริเริ่มและรู้จักวิพากษ์วิจารณ์					
9. ท่านยอมรับความคิดเห็นของ นักศึกษาที่แตกต่างหรือขัดแย้ง กับท่าน					
10. ท่านสนับสนุนให้นักศึกษา แสดงหาดความรู้ด้วยตนเอง					
11. ท่านมีเวลาให้นักศึกษาปรึกษา และซักถาม					
12. เมื่อนักศึกษามีปัญหาเข้าอภิญญา พบท่าน					
13. นักศึกษาทราบเกณฑ์การ ประเมินผลล่วงหน้า					
14. ท่านประเมินผลอย่างยุติธรรม					
15. มีความตั้งใจในการสอนวิชานี้					
16. ท่านชอบวิชานี้					

17. ความเห็นอื่น ๆ ของท่านเกี่ยวกับการสอนวิชานี้ที่อยากบันทึกไว้.....

หมายเหตุ ท่านอาจเปรียบเทียบผลการประเมินของท่านกับผลการประเมินของนักศึกษาโดยใช้แบบฟอร์ม 02 ที่สร้างขึ้นเพื่อการเปรียบเทียบกันโดยเฉพาะได้

ภาควิชาสรีรวิทยา

แบบฟอร์มการประเมินผลการสอนโดยนักศึกษา 02

วิชา/หัวข้อเรื่อง .....ผู้สอน .....
ภาคต้น/ปลาย .....ปีการศึกษา .....วันที่ประเมิน .....

ข้อมูลจากนักศึกษาจะช่วยให้อาจารย์สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โปรดตอบอย่างจริงใจ และไม่ต้องใส่ชื่อโดยกาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

การดำเนินการสอนของอาจารย์

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	

หมายเหตุ อาจารย์ผู้สอนอาจประเมินตนเองเปรียบเทียบกับการประเมินผลของนักศึกษาโดยใช้แบบประเมินผลตนเองแบบฟอร์ม 01 ที่สร้างเพื่อเปรียบเทียบกันโดยเฉพาะได้

กิจกรรม 5.1

ให้ฝึกหัดสร้างแบบจำลองด้วยคอมพิวเตอร์ในการสอนด้วยตนเอง 1 ฉบับ

เนื้อหาที่ 5.2

การรายงานด้วยตนเอง

โดยปกติแล้วแบบรายงานด้วยตนเองจะใช้เป็นแบบคำ답ปulary เปิด แบบรายงานด้วยตนเองจะเป็นแบบที่ให้ผู้สอนรายงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนและข้อมูลเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะถูกใช้เพื่อการบริหาร การรายงานด้วยตนเองจะให้ข้อมูลที่กว้างกว่าข้อมูลที่ได้จากการที่ผู้สอนจัดอันดับคุณภาพตนเอง

ไม่มีรายงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ผลของการรายงานด้วยตนเองเป็นเครื่องมือประเมินผลการสอนโดยตรง อย่างไรก็ได้เครื่องมือชนิดนี้จะช่วยให้ผู้สอนได้ตรวจสอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนของตนเป็นระยะ ๆ ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้ครู-ผู้สอนมีข้อมูลที่จะใช้ในการปรับปรุงการสอนของตน และช่วยให้เกิดทักษัณคติที่ดีต่อการสอน นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการรายงานผลการสอนของตนยังช่วยในการวางแผนการสอนระยะยาวอีกด้วย

การรายงานด้วยตนเองเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับช่วยประกอบการแปลงข้อมูลที่ได้จากแหล่งอื่น ตัวอย่างเช่น ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการสอน 2 ห้องเรียน โดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและการจัดอันดับการสอนโดยผู้เรียนอาจจะแปลผลแตกต่างไปจากเดิมถ้าผู้สอนที่ได้จากการรายงานด้วยตนเองของผู้สอนเข้าไปประกอบการแปลงความหมายข้อมูล ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอนอาจจะรายงานว่าห้องที่สอนมีนักเรียนเป็นจำนวนมาก ผู้เรียนเป็นนักเรียนชั้นต่ำกว่า วิชานี้เป็นวิชาบังคับ และผู้ที่ลงทะเบียนเรียนเป็นผู้ที่มีขีดความสามารถในการเรียนต่ำ ต้องการการสอนซ้อมเสริม ส่วนอีกชั้นหนึ่งอาจจะเล็ก ระดับชั้นสูงกว่าและผู้เรียนมีระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ดี ดังนั้นถ้าผู้ทำหน้าที่ประเมินผลการสอนไม่ทราบข้อมูลที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมเหล่านี้ และแปลผลโดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการสอนและการจัดอันดับการสอนโดยผู้เรียนเท่านั้น อาจทำให้แปลผลคลาดเคลื่อนได้

เนื้อหาที่อยู่ในแบบรายงานผลด้วยตนเองที่ผู้สอนจะต้องรายงานส่วนใหญ่จะประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการสอน
2. เนื้อหาวิชา
3. จุดเด่น-จุดด้อยของการสอนวิชานั้น
4. ความวิตกกังวลและความภาคภูมิใจของผู้สอน
5. กิจกรรมการสอน

6. ทักษะคิดของผู้สอนต่อวิชาที่สอนและต่ออาชีพครู
7. ประสบการณ์ทางการสอน
8. สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน
9. สภาพทั่ว ๆ ไปของผู้เรียน

ตัวอย่างแบบรายงานผลด้วยตนเอง

แบบประเมินผลการสอนโดยผู้สอน

ชื่อผู้สอน..... วิชา.....
ภาคการศึกษา..... ปีการศึกษา..... จำนวนผู้เรียน.....

คำชี้แจง ข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารใช้ประกอบการวางแผนการจัดระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 1 เนื้อหาวิชาและห้องเรียน

1. ในวิชาที่ท่านสอน เนื้อหาใดที่ท่านเชี่ยวชาญที่สุด

.....
.....
.....

2. ในวิชาที่ท่านสอน เนื้อหาใดที่ท่านมีความเชี่ยวชาญน้อยที่สุด

.....
.....
.....

3. ประโยชน์สูงสุดที่ท่านได้จากการเป็นครุคืออะไร

.....
.....
.....

4. การเป็นครุทำให้ท่านขาดประโยชน์อะไรบ้าง

.....
.....
.....

5. ท่านคิดว่าวิธีสอนที่ท่านใช้สอนวิชานี้เป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด หรือไม่ ถ้าใช้เป็นพระสาเหตุได้

.....
.....
.....

6. วิชานี้มีจุดอ่อนหรือไม่ ถ้ามีควรจะแก้ไขปรับปรุงอย่างไร

.....
.....
.....

7. ท่านใช้เวลาในการเตรียมการสอนมากน้อยเพียงใด และเนื้อหาใดที่ท่านใช้เวลาเตรียมการสอนมากที่สุด เนื้อหาใดที่ท่านใช้เวลาในการเตรียมการสอนน้อยที่สุด

.....
.....
.....

8. สิ่งใดที่ท่านภูมิใจมากที่สุดในการสอนวิชานี้

.....
.....

9. การสอนวิชานี้มีสิ่งใดบ้างที่ทำให้ท่านเบื่อหน่าย และวุ่นวาย

.....
.....
.....

10. วิชาที่ท่านสอนมีผู้เรียนจำนวนเท่าไร และผู้เรียนมีระดับสติปัญญาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับใด

.....
.....

ตอนที่ 2 การปฏิบัติงาน

1. ในภาคเรียนนี้ท่านสอนวิชาอะไรบ้าง

.....
.....

2. ในภาคเรียนก่อน ๆ ท่านสอนวิชาอะไรบ้าง

.....
.....

3. ท่านเป็นกรรมการชุดใดบ้าง

.....
.....

4. กิจกรรมอื่น ๆ ที่ท่านทำนอกเหนือจากการสอนมีอะไรบ้าง

.....
.....

5. ท่านสอนที่สถาบันนี้มาแล้วกี่ปี และระหว่างที่ท่านปฏิบัติงานที่สถาบันนี้ท่านเคยไปเข้ารับการอบรมหรือศึกษาต่อหรือไม่ ถ้าเคย ให้ระบุรายละเอียด

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นหรือข้อมูลอื่น ๆ ที่ท่านต้องการเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....

แบบรายงานผลด้วยตนเองมีแนวโน้มที่จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากกว่าแบบจัดอันดับคุณภาพตนเอง แต่ข้อมูลที่ได้จากแบบรายงานผลด้วยตนเองจะนำมาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ปริมาณได้ยาก ดังนั้น การรายงานตนเองจะมีประโยชน์มากที่สุดถ้าผู้สอนและผู้บริหารมีโอกาสศึกษารายละเอียดของข้อมูลร่วมกัน

กิจกรรม 5.2

ให้ฝึกหัดสร้างแบบรายงานด้วยตนเอง 1 ฉบับ

เนื้อหาที่ 5.3

คุณมีอสำหรับศึกษาด้วยตนเอง

ในการเตรียมตัวสำหรับประกอบอาชีพทางการสอน ครู-อาจารย์ส่วนใหญ่จะถูกฝึกฝนมาทางด้านการเตรียมการสอน จิตวิทยาการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการเรียนการสอน แต่อาจมีครู-อาจารย์อีกเป็นจำนวนไม่น้อยที่ไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งครู-อาจารย์กลุ่มนี้จะมีปัญหามากในระยะเริ่มแรกของ การประกอบอาชีพทางการสอน เช่นเกิดความไม่แน่ใจ เกิดความไม่พึงพอใจในการสอนของตน สิ่งเหล่านี้อาจถูกแก้ไขให้หมดไปได้โดยการใช้คุณมีอสำหรับศึกษาด้วยตนเอง คุณมีอสำหรับศึกษาด้วยตนเองมักจะทำเป็นชุด ในแต่ละชุดจะประกอบไปด้วยคุณมีอยู่อย่าง ซึ่งผู้สอนอาจจะเลือกศึกษาเฉพาะสิ่งที่ตนสนใจและต้องการจะปรับปรุง คุณมีอยู่อย่างเหล่านี้จะมีลักษณะคล้ายหนังสือเล่มเล็ก ๆ ย่อใจความสำคัญของสิ่งที่จะศึกษาไว้ และจะมีความหนาประมาณ 12-40 หน้า ในชุดของคุณมีอศึกษาด้วยตนเองมักจะประกอบไปด้วยสิ่งต่อไปนี้

คุณมีอเล่มที่ 1 : การเขียนจุดประสงค์ของการสอน

คุณมีอเล่มที่ 2 : การวิเคราะห์งานสอน

คุณมีอเล่มที่ 3 : การประเมินผลการสอน

คุณมีอเล่มที่ 4 : ประสิทธิภาพของการใช้สื่อการสอน

คุณมีอเล่มที่ 5 : วิธีสอนแบบบรรยาย

คุณมีอเล่มที่ 6 : วิธีสอนแบบอภิปราย

คุณมีอเล่มที่ 7 : การสอนรายบุคคล

คุณมีอเล่มที่ 8 : ประสบการณ์ภาคสนาม

คุณมีอเล่มที่ 9 : ห้องปฏิบัติการ

คุณมีอเล่มที่ 10 : การสร้างแบบทดสอบ

คุณมีอเล่มที่ 11 : เทคนิคการเลือกวิธีสอน

คุณมีอเล่มที่ 12 : การออกแบบการสอนที่เป็นระบบ

คุณมีอเล่มที่ 13 : ศัพท์และนิยามทางการศึกษา

ด้วยปัจจุบันคุณมีอสำหรับการศึกษาด้วยตนเอง ฉบับที่ 3 ซึ่งหน่วยการเรียนรู้และประเมินผล ของมหาวิทยาลัยมิชิแกน ร่วมกับหน่วยบริการพัฒนาทางการศึกษา ของวิทยาลัยเมนเนนเด็ทิกซ์ส (Michigan State University, 1977) เรื่อง “การประเมินผลการสอน” มีรายละเอียดของ เนื้อหา ดังนี้

1. ขอบเขตของคู่มือ
2. จุดประสงค์ของคู่มือ
3. การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของผู้สอนในการประเมินผลการสอน
4. การวัดการเรียนรู้และทัศนคติ
5. การวัดทัศนคติของผู้เรียน
6. วิธีการประเมินผลในปัจจุบัน
7. วิธีการรวมและแปลความหมายข้อมูลเกี่ยวกับการสอนของผู้สอน
8. การเปรียบเทียบวิธีสอนแบบต่าง ๆ
9. หนังสืออ้างอิง

กิจกรรม 5.3

คู่มือสำหรับให้ผู้สอนศึกษาด้วยตนเอง จะมีประโยชน์มากที่สุดสำหรับใคร

แนวตοมกิจกรรม 5.3

ครู-อาจารย์ ที่ขาดประสบการณ์ทางการสอน

เนื้อหาที่ 5.4

ข้อมูลป้อนกลับจากวิธีอสูร และการสอนแบบจุลภาค

เรื่องที่ 5.4.1 ข้อมูลป้อนกลับจากวิธีอสูร

วิธีการประเมินความสามารถของตนเองที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่งคือ โอกาสที่จะ “ดูตัวของเรารองพร้อม ๆ กับที่ผู้อื่นดูตัวของเรา” โดยใช้วิธีอสูร อย่างไรก็ได้การใช้วิธีอสูรอาจจะเป็นการเพิ่มความเครียดและความกระวนกระวายให้กับผู้สอนในขณะที่ถูกบันทึกเทปขณะที่กำลังทำการสอน ซึ่งอาจมีผลทำให้ผู้สอนมีพฤติกรรมทางการสอนที่ไม่เป็นปกติ การใช้วิธีอสูรที่มีประสิทธิภาพควรจะดำเนินการถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การบันทึกเทปควรกำหนดไว้อย่างเป็นแบบแผนมากกว่าจะเป็นการทำไปโดยไม่มีจุดมุ่งหมาย
2. วิธีอสูรที่บันทึกไม่ควรนำไปเปิดเผยกับบุคคลทั่วไปนอกจากผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น
3. ควรจะมีการทำความเข้าใจกับผู้สอนเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการบันทึกวิธีอสูร และสิ่งที่ต้องการจะเน้นในการบันทึกครั้งนี้
4. ผลจากการบันทึกวิธีอสูรจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด ถ้าผู้ถูกบันทึกมีคุณสมบัติดังนี้
  - 1) สนใจที่จะให้ความร่วมมืออย่างแท้จริง
  - 2) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสอน
  - 3) มีความสามารถและกระตือรือร้น
  - 4) มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง
  - 5) มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงวิธีการสอนของตน
  - 6) สามารถที่จะบรรยายข้อบกพร่องทางการสอนบางส่วนของตนก่อนดูผลจากวิธีอสูร
  - 7) สามารถจะระบุความขัดแย้งกันระหว่างวิธีการสอนที่สังเกตเห็นกับวิธีการสอนที่คาดหวังว่าควรจะเป็น

5. ข้อมูลป้อนกลับควรจะมีลักษณะดังนี้

- 1) เน้นเฉพาะเรื่องที่สำคัญ
- 2) ให้ข้อมูลที่ไม่กำกับ
- 3) เป็นที่ยอมรับของผู้สอนว่าเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้
- 4) สะท้อนให้เห็นทั้งจุดเด่นและจุดอ่อนของการสอน

6. ผู้ที่ทำหน้าที่บันทึกภาพควรมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) มีประสบการณ์ในการบันทึกภาพโดยใช้วิดิโอเทปมาก่อน
- 2) เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี และมีความสามารถในการสื่อสาร
- 3) ไม่มีอคติต่อการสอนและต่อครูผู้สอน
- 4) ไม่วิพากษ์วิจารณ์หรือออกความเห็นเกี่ยวกับตัวผู้สอน

เรื่องที่ 5.4.2 การสอนแบบจุลภาค

การสอนแบบจุลภาคเป็นวิธีการฝึกหัดและสังเกตทักษะการสอนอย่างเป็นระบบ การสอนแบบจุลภาคเกิดมาจากการพื้นฐานที่ว่าการสอนสามารถจะถูกกวิเคราะห์และปรับปรุงโดยการเน้นเฉพาะส่วนประกอบของทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การอธิบาย การตั้งคำถาม การยกตัวอย่าง และการสรุป

การสอนแบบจุลภาคอาจจะเป็นวิธีการที่ดีที่สุดสำหรับใช้ฝึกหัดวิธีการสอนของผู้ที่จะออกไปเป็นครูสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รวมทั้งระดับอุดมศึกษา

การสอนแบบจุลภาคจะเป็นขบวนการฝึกหัดการสอนสั้น ๆ กับผู้เรียนหรือเพื่อนร่วมงาน กลุ่มหนึ่ง โดยกำหนดระยะเวลาของการฝึกสอนเพียง 5 ถึง 10 นาที สภาพการสอนจะถูกบันทึกโดยใช้วิดิโอเทป และจะเปิดดูภาพที่บันทึกนั้นในทันทีหลังจากเสร็จสิ้นการสอน เพื่อจะได้วิเคราะห์ และอภิปรายเกี่ยวกับทักษะการสอนของผู้สอนโดยเพื่อนร่วมงาน หรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอน เพื่อผู้สอนจะได้ทำการปรับปรุง ทักษะด้านที่ยังบกพร่องให้ดีขึ้น

กิจกรรม 5.4

1. การสอนแบบจุลภาคคืออะไร และใช้เวลาสอนนานเท่าไร
2. ผู้ที่ทำหน้าที่บันทึกวิดีโอเทป ควรวิพากษ์วิจารณ์ หรือออกความเห็นเกี่ยวกับตัวผู้สอนหรือไม่

แนวทางกิจกรรม 5.4

1. การฝึกหัดการสอนโดยใช้เวลาฝึกเพียง 5-10 นาที
2. ไม่ควร

สรุปเนื้อหาบทที่ 5

1. การประเมินผลการสอนโดยตัวของผู้สอนเองนอกจากจะช่วยให้ผู้สอนสามารถปรับปรุงการสอนของตนได้ตรงจุดแล้ว ยังทำให้ผู้สอนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการสอนเพิ่มขึ้น
2. เครื่องมือที่ใช้สำหรับประเมินผลการสอนด้วยตนเองนี้ไม่ใช้กันมากได้แก่ แบบจัดอันดับคุณภาพตนเอง การรายงานด้วยตนเอง คู่มือการศึกษาด้วยตนเอง ข้อมูลป้อนกลับจากวิธีโภท และการสอนแบบจุลภาค
3. ผลที่ได้จากการจัดอันดับคุณภาพการสอนด้วยตนเอง จะช่วยทำให้ผู้สอนแปลผลที่ได้จากการประเมินโดยผู้เรียนได้ชัดเจนและถูกต้องมากยิ่งขึ้น
4. มีงานวิจัยหลายฉบับรายงานว่า การจัดอันดับของตัวผู้สอนเมื่อเทียบกับผู้สอนคนอื่น ๆ มีความสอดคล้องกับอันดับที่ผู้สอนได้จากการจัดอันดับโดยผู้เรียนและโดยเพื่อนร่วมงานมากกว่าความสอดคล้องของผลที่ได้จากการจัดอันดับคุณภาพการสอนด้วยตนเองเมื่อเทียบกับอันดับคุณภาพที่ถูกจัดโดยผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน
5. โดยปกติแล้วแบบรายงานผลการสอนด้วยตนเองจะเป็นคำตามแบบปลายเปิด ซึ่งจะให้ผู้สอนรายงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอน และข้อมูลเหล่านี้ส่วนใหญ่จะถูกใช้เพื่อการบริหาร การรายงานด้วยตนเองจะให้ข้อมูลที่กว้างกว่าข้อมูลที่ได้จากการที่ผู้สอนจัดอันดับคุณภาพตนเอง
6. คู่มือสำหรับศึกษาด้วยตนเองมักจะทำเป็นชุด ในแต่ละชุดจะประกอบไปด้วยคู่มืออยู่ ๆ ซึ่งผู้สอนอาจจะเลือกศึกษาเฉพาะคู่มืออย่างใดเล่มหนึ่ง ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ตนสนใจ และต้องการจะปรับปรุง เช่น เรื่องการเขียนจดประสงค์ของการสอน เรื่องการวิเคราะห์งานสอน หรือเรื่อง เทคนิคการเลือกวิธีสอน เป็นต้น
7. วิธีโภทเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้สอนมีโอกาสสูงในการสอนของตนไปพร้อม ๆ กับผู้อื่น
8. การสอนแบบจุลภาคเป็นวิธีการฝึกหัดและสังเกตทักษะการสอนอย่างเป็นระบบ

คำถามท้ายบทที่ 5 (แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน)

1. การประเมินผลการสอนโดยผู้สอนมีข้อดี-ข้อจำกัดอย่างไร และควรจะใช้เมื่อไร
2. การประเมินผลการสอนด้วยตนเองมีวิธี และแต่ละวิธีมีรูปแบบอย่างไร จงอธิบาย
3. จงเปรียบเทียบจุดเด่นและจุดย่อ弩ห่วงการประเมินผลการสอนโดยวิธีการจัดอันดับคุณภาพตนเอง และการรายงานด้วยตนเอง
4. ถ้าท่านต้องการประเมินทักษะการสอนเฉพาะเรื่อง ท่านควรจะใช้วิธีการประเมินแบบไหน จึงจะมีประสิทธิภาพดีที่สุด
5. ให้ท่านสร้างแบบจัดอันดับคุณภาพตนเอง และแบบรายงานด้วยตนเองสำหรับประเมินผลการสอนวิชาภาษาอังกฤษ
6. คุณมีสำหรับศึกษาด้วยตนเองคืออะไร เหมาะสำหรับใช้เมื่อไร

บรรณานุกรม

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2526. การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์. งานพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กองบริการการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหิดล.

Blackburn, R.T. and M.J. Clark. 1975. "An Assessment of faculty performance : Some correlates between administrator, colleague, student, and self ratings." **Sociology of Education**, 48 : 242-256.

Centra, J.A. 1972. **Strategies for Improving College Teaching**. Washington, DC : American Association for Higher Education.

Centra, J.A. 1973. "Self rating of college teachers : A comparison with student ratings." **Journal of Educational Measurement**, 10 : 287-295.

Clark, M.J. and R. Blackburn. 1971. **Assessment of faculty performance : Some correlates between self, colleagues, students, and administrators**. Ann Arbor : University of Michigan, Center for the Study of Higher Education.

Davis, R.H. and L.T. Alexander. 1977. **Evaluating Instruction**. Guides for the Improvement of Instruction in Higher Education. No. 3. East Lansing : Michigan State University.

Doyle, K.O. and L.I. Crichton. 1978. "Student, peer, and self evaluations of college instructors." **Journal of Educational Psychology**, 70 : 815-826.

Maslow, A.H. and W. Zimmerman. 1956, "College teaching ability, scholarly activity and personality." **Journal of Educational Psychology**, 47 : 185-189.

Murray, H.G. 1972. **The validity of student ratings of teaching ability**. Presented at the annual meeting of the Canadian Psychological Association, Montreal.